

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю**

**“ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ) НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”,**

**присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

**15-16 травня 2014 року
м. Тернопіль**

ЧАСТИНА I

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкніга»
2014

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРАДИЦІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ПАТОМОРФОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Н. В. Ройко, Т. В. Новосельцева, Б. М. Филенко, С. А. Прокурня

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

USING ADVANCED TECHNOLOGY AND TRADITIONAL MEANS OF TEACHING OF PATHOMORPHOLOGY IN PRESENT TERMS

N. V. Royko, T. V. Novoseltseva, B. N. Filenko, S. A. Proskurnya

Higher State Educational Institution of Ukraine «Ukrainian Medical Stomatological Academy»

Для покращення ефективності навчального процесу, на нашу думку, необхідно органічне поєднання традиційних методів навчання з новітніми технологіями. Головною метою цих методів повинно бути засвоєння навчального матеріалу та розвиток клінічного мислення.

Ключові слова: мультимедійна лекція, макропрепарати, мікропрепарати, ситуаційні задачі, тестові завдання.

To improve the efficiency of the educational process, in our opinion, it is necessary organic combination of traditional teaching methods with the latest technology. The main purpose of these methods should be learning and development of clinical thinking.

Key words: multimedia lecture, macropreparations, the slides, case studies, tests.

Вступ. За останні декілька років ми маємо можливість спостерігати як Україна впевнено крокує в Європейський освітній простір. Євроінтеграційні процеси та перебудова суспільно-економічних відносин, які в останній час спостерігаються в Україні, приводять до необхідності змін в системі вищої медичної освіти [3].

Однією з основних задач вищої медичної школи є покращення якості навчального процесу. Це означає, що інноваційна освіта існує не лише для передачі знань, а також для отримання базових навиків, які допоможуть отримати нові знання студентами самостійно та в подальшому застосовувати ці знання та навички для успішної діяльності в певній галузі медицини [1,4].

Впровадження кредитно-модульної системи, сучасних технологій викладання, тестування спрямовані на кінцеву мету – підготувати висококваліфікованих, конкурентоспроможних спеціалістів. При цьому, в процесі викладання мають широко застосовуватись як новітні технології, так і традиційні засоби навчання [2].

Основна частина. Викладання патологічної анатомії в медичному ВУЗі на сучасному етапі має деякі особливості, що пов'язано, в першу чергу, з бурхливим розвитком медичної науки та техніки. Розуміння загальнопатологічних процесів та засвоєння знань зі спеціальної патоморфології є базою для подальшого навчання на клінічних дисциплінах.

Особливостями викладання патологічної анатомії є те, що будь-який патологічний процес або нозологічна одиниця вивчається на різних рівнях структурної організації живого – від організмowego до ультраструктурного. Це, перш за все, дає студенту повну уяву про суть патологічного процесу, а, з іншої сторони, дозволяє викладачу використовувати інноваційні методи формування у студента клініко-анатомічного мислення, що дуже важливе для майбутньої професійної діяльності.

Основним напрямком реалізації стандартів вищої освіти є робоча навчальна програма, яка включає тематичний план лекцій, практичних занять, самостійної позааудиторної роботи студентів, контроль знань та перелік навчальної літератури.

Лекційний матеріал викладається з використанням мультимедійних технологій, які розширюють можливості демонстрацій з використанням зображень макро- та мікропрепаратів, які ілюструють сучасні можливості морфологічної діагностики захворювань. З'явилась можливість оперативно змінювати та доповнювати лекційний матеріал з використанням ілюстрацій різних методів дослідження, в тому числі демонструвати матеріал спостережень з особистої практики та наукових досліджень викладачів кафедри. Це дозволяє поглиблено викласти матеріал лекції. В якості переваг мультимедійних презентацій відмічено підвищення зацікавленості до вивчення дисципліни, наочність, можливість правильного сприйняття термінів, сучасних класифікацій та схем патогенезу захворювання.

Враховуючи велике значення наочності навчального процесу на кафедрі патологічної анатомії, практичне заняття охоплює теоретичний розбір теми з широким використанням численних наочних матеріалів: макро- та мікропрепаратів, електронограм, фотографій та ін.

Робота в музеї кафедри з важливими мікропрепаратами наближає студента до вирішення реальних проблем та створює можливість моделювати та оцінювати ситуації, які йому доведеться вирішувати в майбутній професійній діяльності. Постійний фонд макропрепаратів структурований у відповідності до тем занять відповідно навчальному плану. З кожної теми заняття представлені навчальні макропрепарати, які ілюструють типові прояви найважливіших патологічних процесів та нозологій. Значна кількість макропрепаратів часто дозволяє вивчити захворювання на різних стадіях його розвитку – від ранніх, безсимптомних форм, до тяжких виражених змін з розвитком ускладнень. Завдяки цьому, у студента є можливість засвоїти та закріпити основні етапи морфогенезу різних патологічних процесів. Крім того, частина музейного фонду включає препарати, які відображають атипові, мало виражені прояви захворювань, явища патоморфозу, а також нозології, що рідко зустрічаються.

Отже, вивчення макропрепаратів стає методом конкретних ситуацій та активного проблемно-ситуаційного аналізу, ґрунтованого на навчанні шляхом вирішення конкретних задач.

Музейний фонд регулярно оновлюється за рахунок нових препаратів з одночасним вживанням заходів по збереженню цінних експонатів. На сьогодні в музеї нараховується більше 550 макропрепаратів, які знаходяться в постійній експозиції.

Перехід до вивчення патології на мікроскопічному рівні (тканина, клітина) дозволяє використовувати інноваційні методи навчання та формування у студента клінічного мислення. Вивчення патологічного процесу на цьому етапі забезпечується не лише мікроскопом, набором навчальних мікропрепаратів, але й іншими технічними засобами – мультимедійним проектором, інтернетом.

Важливою складовою навчання є контроль, який за умов правильного використання може сприяти досягненню поставленої мети. Тому, одним із варіантів оцінки теоретичної підготовки студентів є метод різноступеневого тестування: тематичного, змістового та підсумкового.

В процесі навчання студенти проходять щоденний контроль знань та вмінь, який складається з оцінки якості вирішення тестових контрольних завдань по темі практичного заняття. Тестові завдання для змістового контролю містять узагальнений матеріал з усіх тем, що вивчалися студентами у визначений період навчання. Підсумкове тестування здійснюється наприкінці кожного модуля.

Тестування має велике значення у підготовці студентів медичного та стоматологічного факультетів до складання ліцензійного іспиту «КРОК-1. Загальна лікарська підготовка» та «Крок-1. Стоматологія». Питання тестових завдань ретельно розбираються на кожному практичному занятті, підсумкових модульних контролях. Вимогою до студента є не лише назвати правильну відповідь, а й детально обґрунтувати її, враховуючи засвоєний теоретичний матеріал.

Висновки. Таким чином, на кафедрі патологічної анатомії створена необхідна матеріально-технічна база, яка дозволяє проводити лекції та практичні заняття на високому методичному рівні з використанням сучасних навчальних технологій. Викладання патологічної анатомії доцільно здійснювати з використанням як традиційних методів, так і новітніх комп'ютерних можливостей, адже перехід на нові освітні стандарти вимагає більш широкого використання сучасних технологій.

Література

1. Біктіміров В.В., Вернигородський С.В. Роль патологічної анатомії в системі сучасної медичної освіти / В.В. Біктіміров, С.В. Вернигородський // Вісник Вінницького національного медичного університету. – Том 10, №2. – 2006. – С. 574-575.
2. Воронович В. М. Музейная педагогика / В. М. Воронович // Педагогика и искусство. – 2011. – № 4. – С. 13-24.
3. Касевич В.Б. Болонский процесс: 2-е изд., испр. и доп. / В.Б. Касевич, Р.В. Светлов, А.В. Петров, А.В. Цыб. – СПб.: С.-Петербург. ун-т, 2006. – с. 4-5.
4. Красников В.Е. Патифизиология: Вопросы общей нозологии / В.Е. Красников. – М.: Медицина ДВ, 2003. – С. 58-70.